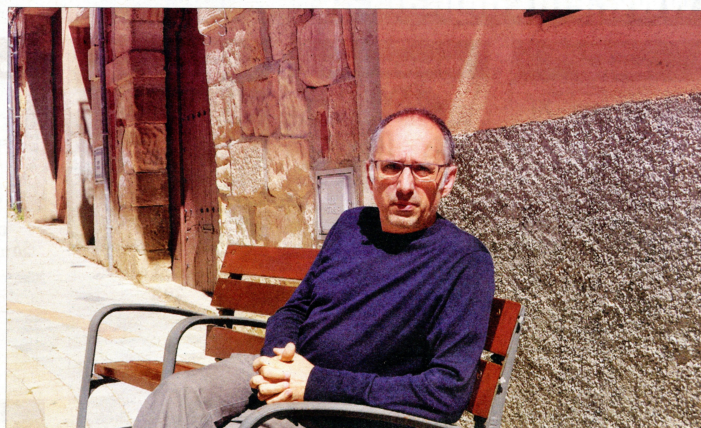

“El periodisme ha d'intentar il·luminar les zones fosques de la realitat”

TONI ORENSANZ PI (FALSET, 1970)

Periodista i escriptor

Vostè fa de periodista i continua vivint a Falset. No fa bones les teories de despoblament del món rural.

He viscut a Reus, Tortosa i Barcelona. I he constatat que a ciutat no sé viure-hi. Igual com li passa a molta gent que fuig dels pobles. Vaig decidir tornar a Falset perquè aquí s'hi viu bé i puc exercir-hi professionalment. Les noves tecnologies i la millora de les comunicacions m'ho permeten.

La seua terra, el Priorat, ha esdevingut una marca reconeguda, més enllà del vi.

Al món rural, el Priorat és un cas d'èxit. I una prova que al darrere de qualsevol canvi social profund hi ha una activitat econòmica. El Priorat com a referent agrícola i de paisatge no s'entendria si fa 30 anys un grup de revolucionaris del món del vi no hagués apostat per aquesta terra.

Van venir de fora a il·luminar el camí.

La gent d'aquí va entendre que no calia esperar la vinguda d'una fàbrica perquè els tragués de la misèria. Aquells viticultors van apostar pel Priorat per a fer un vi excellent, equiparable als millors bordeus o borgonya. I això va despertar l'orgull i l'autoestima de la comarca.

El cas del Priorat s'estudia en escoles de negocis. Com es passa de 10 a 200 cellers en vint anys?

No són dos-centes empreses dedicades a produir kiwi, sinó que estan vinculades a un sector que forma part de la pròpia tradició cultural. El Priorat va iniciar fa un quart de segle una revolució mirant al model de producció de vins d'Itàlia i França. I s'ha convertit en punta de llança d'un canvi que s'està produint a Catalunya i a Espanya.

“Les Terres de l'Ebre, amb un complex secular de victimisme, no canvien d'un dia per a l'altre. Però hi ha hagut un canvi de relat revolucionari. Ha crescut l'autoestima i s'ha guanyat en visibilitat”

El reconeixement de la UNESCO com a paisatge agrícola serà el colofó a esta trajectòria ascendent?

Tant si arriba com si no, els anys que portem treballant en este objectiu hauran servit per a canviar la mentalitat de la gent. Ja no esperem la fàbrica que ens havia de salvar la vida. La majoria entén que el futur passa per un model vinculat al territori.

Aquest èxit econòmic curiosament no s'ha traduït en increment de població.

A Gratallops hi viuen 200 persones i té 20 cellers. Cada dia entren al poble 200 treballadors, que preferixen continuar vivint en altres indrets. El Priorat s'ha encarregat de desmentir aquell mantra que diu que la gent no vol viure al medi rural perquè no hi ha feina. Les ciutats tenen una major capacitat d'atracció que els pobles.

L'Ebre i el Priorat som veïns però de vegades fa la sensació que ens separa un abisme.

El Priorat és frontera territorial, geològica, de bisbat i lingüística. La històrica mala comunicació ha marcat esta separació -de petit, Tortosa em semblava molt lluny-, mentre que la línia del ferrocarril, juntament amb el fet que Reus era, amb París i Londres, una de les principals ciutats en la taxació d'alcohol, ens ha portat a mirar més cap al Baix Camp.

Algú es va inventar allò de comarca ròtula.

Que vol dir que no som exactament ni Camp de Tarragona ni Terres de l'Ebre.

Va ser corresponsal de La Vanguardia a l'Ebre fa un parell de dècades. No té la sensació que continueu donant voltes sobre els mateixos temes?

Un territori com l'Ebre, amb un complex secular de

victimisme -més o menys fonamentat- no canvia d'un dia per a l'altre. Perquè les dinàmiques que et fan sentir víctima tampoc varien tan de pressa.

Amb tot, jo crec que en els últims vint anys s'ha produït un canvi de relat en estes terres completament revolucionari. Ha crescut el sentit de pertinença i des de l'exterior l'Ebre és molt més visible.

Vostè va contribuir a esta visibilitat fent notícia de fets que ningú creia interessants.

Sempre he pensat que el periodisme ha d'intentar il·luminar les zones fosques de la realitat. Per què ha de ser més interessant, periodísticament, un succés a la 5a avinguda de Nova York que a Paülis? Tot és periodisme local. Els temes hi són sempre. Només cal que hi hagi un periodista a prop. I de quina sigui la seva mirada sobre la realitat.

L'estada de Picasso a Horta li va donar bones històries.

Descobrir, juntament amb Salvador Carbó, les golfes on va pintar el 1909 és de les coses més emocionants que he viscut.

Com a escriptor ha conreat el periodisme literari a L'omniubus de la mort o El nazi de Siurana. On es troba més còmode, en la crònica o en la ficció?

Jo sóc periodista. I tinc una certa obsessió per escriure bé, fugint del subjecte, verb i predicat. Però el que més m'agrada és el procés de recerca.

Algún nou projecte?

Estic reconstruint la vida d'un brigadista internacional de Chicago, que va lluitar a la Batalla de l'Ebre. També treballa en un projecte que explica com es va viure el 23-F des d'una perspectiva local.